

Riigi Teataja

Ilmub tarvidust mööda.

Toimetuse ja talituse:

Riigi trükikojas, Niine tän. 11.
Kontor on avatud kella 8—2.
Sealsamas lehe tellimiste vastuvõtmine. Kõnetraat: toimetuse 445, kontor 232.

Tellimiste hind:

12 kuu peale	1200 mk.
6 „ „ „	600 „
Üksik nr. kuni 32 lhek.	10 „
„ „ „ 48 „	20 „
ine.	

Kuulutuste ja teadaannete hind:

Kohtukuulutused — 100 ja 200 marka; kaotatud isikutunnistuste kuulutused — 50 marka; muud kuulutused iga mm-ride 8 marka.

Nr. 97.

Kolmapäeval, 2. novembril 1927 a.

Nr. 97.

I.

Sisu: Nr. 74. Eraõppeasutuste seadus.

II.

Siseministri poolt perekonnaseisu seaduse kohta antud juhtnõõride täiendus.

I.

Nr. 74. Riigikogu poolt 11. oktoobril 1927. a. vastuvõetud

Eraõppeasutuste seadus.

I. Üldised alused.

§ 1. Eraõppeasutusteks nimetatakse eraisikute ja eraorganisatsioonide poolt ülalpeetavaid koole, pikaajalisi, üle kuue kuu kestvaid kursusi, rahvaulikooli, lasteaedu ja muid õppeasutusi, kui ka neid kohalikkude omavalitsuste ja vähemusrahvuste kultuur-omavalitsuste poolt ülalpeetavaid õppeasutusi, mis ei kuulu vastavate seaduste alusel avalikkude õppeasutuste hulka.

§ 2. Täidab eraõppeasutus avaliku õppeasutuse ülesandeid, võib riik või riik ja omavalitsus kooli asutaja (ülalpidaja) soovil kooli õppejõudude palgad enese kanda võtta, nagu see seadustes määratud vastavate avalikkude koolide kohta. Eraõppeasutuste õppejõudude palgad võetakse riigi kanda Vabariigi Valitsuse otsusel haridusministeeriumi ettepanekul pärast tarviliku krediidi lubamist Riigikogu poolt. Õppejõudude palgamaksmise omavalitsuse poolt otsustab viimase volikogu.

§ 3. Erakooli, kus õppejõudude palgad maksab riik või riik ja omavalitsus käesoleva seaduse § 2. korras, nimetatakse õigustega erakoolideks ja nende koolide õppejõududel on ühised teenistuse-, palga-, pensioni- ja abirahade-õigused avalikkude koolide õppe-

jõududega. Õigustega erakoolide õpilastel on kõik vastavate avalikkude koolide õpilaste õigused.

§ 4. Õigustega erakoolide õppejõudude palgamaksmine riigi poolt lõpetatakse Vabariigi Valitsuse sellekohasel otsusel; palgamaksmise lõpetamise omavalitsuse poolt otsustab viimase volikogu.

§ 5. Üldhariduslikud erakoolid ja -kursused, kus töötavad 1.—6. õppeaasta klassid, kas kõik või osa neist, kuuluvad algkoolide hulka; erakoolid, kus töötavad klassid, mis kõrgemad 6. õppeaastast ning mille lõpuklass ei ole madalam 11. õppeaastast, kuuluvad keskkoolide hulka, kuna kõik teised, välja arvatud kõrgemad õppeasutused, kuuluvad täiendus- ja erikoolide ning eriõppeasutuste hulka.

§ 6. Algkoolist kõrgemaid erakooli või nimetada eragümnaasiumiks, era-majandus- või -tööstuskooliks jne., kui nad üldjoontes vastavad oma laadi ja õpetuse poolest sarnaste nimetustega avalikkudele koolidele.

§ 7. Üldhariduslikud erakoolid, kus töötavad alg- ning keskkoolile vastavad klassid, võivad moodustada ühtlase õppeasutuse ühise juhatusena, ühise majapidamisega ning ühise nimega, kusjuures algkoolile vastavad klassid alluvad järelevalve ning aruannete suhtes vastavalt algkoolide kohta maksvatele määrustele.

§ 8. Kõrgemate eraõppeasutuste õppealatus peab määratud olema nende põhikirjades, mis kooli asutaja esitab kinnitamiseks haridus-

ministeeriumile ühes kooli registreerimiseks nõutavate andmetega.

§ 9. Lühiaegsete, mitte üle kuue kuu kestavate kursuste, kodukoolide ja õppetöökodade registreerimise ning nende töötamise kohta paneb haridusministeerium maksma erimäärsi, mis nende avamise ja töökorraldamise teevad lihtsamaks ning kergemaks kui see ette nähtud käesolevas seaduses.

II. Õppeasutuse avamine ja ülalpidamine.

§ 10. Eraõppeasutusi võivad asutada ja ülal pidada omavalitsused, juriidilise isiku õigusega eraorganisatsioonid ja -asutused ning täiselised eraisikud.

§ 11. Hiljemalt kuu aega enne eraõppeasutuse avamist peab õppeasutuse asutaja või ülalpidaja esitama kohalikule maa või linna koolivalitsusele või vastavale vähemusrahvuse kultuurvalitsusele ühes registreerimise sooviavaldusega järgmised dokumendid ning andmed:

1) organisatsiooni või asutuse põhikirja kinnitatud ära kirja, kui õppeasutuse asutajaks või ülalpidajaks on eraorganisatsioon või -asutus, või isikutunnistuse kinnitatud ära kirja, kui asutaja või ülalpidaja on eraisik;

2) õppeasutuse asutaja või ülalpidaja poolt allakirjutatud teatelehe järgmiste andmetega: a) õppeasutuse nimetus, tüüp, õppekeel, asukoht ja aadress; b) kas õppeasutus on ühis- või lühiasutus, mees- või naisõpilastele; c) kursuse ulatus õppeaastate järgi; d) klasside või klassikomplektide arv asutuse avamisel ja ta lõpulikul väljakujunemisel; e) tegelik õppetöö vältus; f) kas korraldatakse õpilastele internaat; g) allikad õppeasutuse kulude katmiseks ja õppemaksu suurus;

3) kohaliku omavalitsuse arsti tunnistuse, et asutusele määratud ruumid vastavad tervishoiu nõuetele;

4) õppeasutuse ülalpidaja kirjaliku kohustuse, et ta tarvilikult hoolitseb asutuse ruumide korrashoiu eest ja seda varustab tervishoiu nõuetele vastavate sisseseadetega ning vajaliste õppevahenditega;

5) kolm eksemplari õppe- ja tunnikavu, kui need erinevad vastavate õppeasutuste üldises korras maksma pandud õppe- ja tunnikavadest, ja

6) õppeasutuse põhikirja kolmes eksemplaris, kui see käesoleva seaduse § 8. järgi nõutav, või kui asutus soovib töötada eripõhikirja järgi.

Ühel ajal sooviavaldusega esitatakse registreerimiseks ka avatava õppeasutuse juhataja (§ 37).

§ 12. Kui ei ole seaduslikku takistust, registreerib eraõppeasutuse, mille kursus ei ulatu üle alg- või täienduskooli kursuse, maa või linna koolivalitsus, või vähemusrahvuse kultuurvalitsus; teiste õppeasutuste kohta (§ 5) esitavad nad registreerimise ettepaneku ühes oma arvamiseiga haridusministeeriumile hiljemalt ühe nädala jooksul, arvates registreerimiseks nõutavate dokumentide ja andmete (§ 11) saamise päevast. Õppeasutuste põhikirjad (§ 8 ja § 11. p. 6) kinnitab haridusministeerium.

§ 13. Kui koolivalitsus, vähemusrahvuse kultuurvalitsus või haridusministeerium keeldub registreerimast õppeasutust, teatab ta sellest õppeasutuse asutajale ühes keeldumise põhjuste nimetamisega. Koolivalitsuse ja vähemusrahvuse kultuurvalitsuse otsuse peale võib kaevata haridusministeeriumile ja viimase otsuse peale administratiivkohtu korras.

§ 14. Kui kuu aja jooksul ei järgne kooli avamiseks vastava koolivalitsuse, vähemusrahvuse kultuurvalitsuse või haridusministeeriumi keeld või täiendavate andmete pärimine, võib õppeasutuse asutaja avada asutuse, teatades sellest maa või linna koolivalitsusele või vastava vähemusrahvuse kultuurvalitsusele.

§ 15. Vähemusrahvuste kultuurvalitsused on kohustatud teatama nende poolt registreeritud eraõppeasutuse avamisest haridusministeeriumile kui ka õppeasutuse asupaiga maa või linna koolivalitsusele.

§ 16. Eraõppeasutuse üleminek ühelt ülalpidajalt teisele sünnib käesoleva seaduse §§ 10.—15. korras, kusjuures esitamata jäävad andmed ja dokumendid (§ 11) olude kohta, mis ei muutu õppeasutuse ülalpidaja vahetusel. Sama kord maksab ka eraõppeasutuse tüübi muutmise kohta.

§ 17. Eraõppeasutuse võib sulgeda tema ülalpidaja, teatades sellest õppeasutuse registreerinud asutusele, kui ka õpilastele, nende vanematele või hooldajatele ja õppejõududele kaks kuud enne sulgemist, kui sulgemise tähtaeg ei ole ette nähtud õppeasutuse avamisel (§ 11. p. 2). Erakooli võib sulgeda tema ülalpidaja ainult õppeaasta lõpul.

§ 18. Kui eraõppeasutus saab toetust riigilt või omavalitsuselt, kuulub õppeasutuse majapidamine toetuseandja järelevalve alla, ja õppeasutus on kohustatud esitama temale oma kulude ja tulude eelarve ning aruande.

§ 19. Määrused õppetöö kestuse, alguse, lõpu, vaheaegade ja üldiste ning kohalikkude pühade kohta avalikkudes koolides on maksvad ka vastavate erakoolide kohta, kui see teisiti ei ole korraldatud haridusministeeriumi poolt

erakooli ülalpidaja soovil. Muis eraõppeasutustes määrab õppeasutuse ülalpidaja õppetöö kestuse.

III. Õppe- ja kasvatusosa.

§ 20. Õppekeeleks eraõppeasutustes võib olla kas õpilaste emakeel või riigikeel, kuigi viimane ei ole õpilaste emakeel. Muudel juhtumistel võib õpilane õppida mittemakeelses õppeasutuses mõjuvatel põhjustel, mille otsustab kohalik maa või linna koolivalitsus. Emakeele määramisel maksavad avalikkude koolide kohta käivates seadustes ettenähtud alused ja kord. Maa ning linna koolivalitsuste otsuste peale võib kaevata haridusministeeriumile.

§ 21. Üldharidusliku mitte-riigikeelse erakooli õppeainete hulgas ei tohi puududa riigikeel hiljemalt 3-dast õppeaastast.

§ 22. Erakoolides, kus õpivad koolikohustusele alluvad lapsed, peab antav õpetus vääriline olema avalikkude algkoolide õpetusele. Erinevad erakoolide õppekavad avalikkude koolide õppekavadest, otsustab nende üheväärilikkuse küsimuse haridusministeerium maa või linna koolivalitsuse või vähemusrahvuse kultuurivalitsuse ettenanekul.

§ 23. Üldhariduslikus erakeskkoolis tuleb õpetada Eesti ajalugu, Eesti maateadust ning Eesti kodanikuõpetust vähemalt samas ulatuses, kui see sunduslik avalikkudes keskkoolides.

§ 24. Kestvatest muudatustest erakooli kinnitatud õppe- ja tunnikavades (§ 11. p. 5) teatab kool hiljemalt kuu aega enne muudatuste makspanemist vastavale koolivalitsusele.

§ 25. Õpilaste maksimaalarv erakooli klassis on sama suur, kui vastava avaliku kooli klassis.

§ 26. Erakooli sunduslikule algkoolile vastava osa lõpetajaile, kes soovivad saada tunnistuse koolikohustuse täitmise kohta, korraldatakse haridusministeeriumi poolt määratud korras katsed sundusliku algkooli nõuete ulatuses.

§ 27. Eraalgkoolidele või erakeskkoolide algkoolile vastavaile klassidele, kus õppetöö edukus seisab püsivalt nõutaval kõrgusel, võivad maa või linna koolivalitsused või vähemusrahvuse kultuurivalitsused lubada välja anda sundusliku koolikohustuse täitmise tunnistused kui ka kooli lõputunnistused samas korras, kui see sünnib avalikkudes algkoolides (§ 31).

§ 28. Eri- ning keskkoolide hulka kuuluvate eraõppeasutuste õpilased, kes soovivad omandada ühesugused õigused avalikkude koolide õpilastega, peavad tegema katsed haridusministeeriumi poolt määratud korras.

§ 29. Eelmises (28) paragrahvis tähendatud õppeasutuste õpilastele võib haridusministeerium anda kõik vastavate avalikkude koolide õpilaste õigused, kui asutuse õppetöö edukus seisab püsivalt nõutaval kõrgusel.

§ 30. Erakoolidele, mis oma hea varustuse ja töö edukuse, s. o. õpilaste kõrge arenemise poolest silmapaistvad, võib haridusministeerium lubada kursuse läbivõtmist ja õigustega lõpetamist ka ainete osaliselt teises koosseisus ja ulatuses kui see avaliku kooli lõpetamisel nõutav.

§ 31. Eelmistes §§ 27., 29. ja 30 tähendatud load ja õigused antakse määramata ajaks. § 36. ettenähtud põhjustel võib haridusministeerium, pärast tehtud hoiatust, tühistada need load ja õigused.

§ 32. Haridusministeerium määrab eraõppeasutused, mille õpilased ühistel alustel vastavate avalikkude koolide õpilastega saavad ajapikendust kaitsevække astumiseks.

§ 33. Õpilaste tööle ergutamisel, nende juhtimisel ning kasvatamisel on lubatav tarvitada ainult pedagoogilisi võtteid.

§ 34. Keelatud on õpetada või õpilasi kasvatada Eesti demokraatliku vabariigi või avaliku kõlbluse vastases vaimus.

§ 35. Õppeasutuse pedagoogikanõukogu kaalub ligemalt õpetus- ning kasvatusküsimusi, hindab õpilaste elukombeid ja õppetöö edukust ning sellega kooskõlas otsustab õppimiskäigu või kursuse lõpetamise, hindab uute õpilaste võimisi ja määrab neile õppeastme ning eemaldab õpilasi koolist. Pedagoogikanõukogu koosneb õppeasutuse õpetajaist, ülalpidajast või ta esitajast, kooliarstist, kus ta olemas, ja õpilaste vanemate esitajatest samal arvul, kui see ette nähtud vastavate avalikkude koolide seadustes. Pedagoogikanõukogu kutsub kokku ja juhatab asutuse juhataja või ta asemik.

§ 36. Õpetus- ja kasvatus töö eraõppeasutustes kuulub haridusministeeriumi ja vastava koolivalitsuse või vähemusrahvuse kultuurivalitsuse järelevalvele. Kui õppeasutuse tegevus on sattunud vastollu maksvate seadustega või selle tegevuses on ilmsiks tulnud korratusi või väärnähtusi, on õppeasutuse ülalpidaja kohustatud ültähendatud asutuste nõudmisel viibimata samme astuma puuduste kõrvaldamiseks. Kui puudused ei ole kõrvaldatud antud tähtjaks, võib haridusministeerium nõuda õppeasutuse juhataja asemist uue isikuga või õppeasutuse sulgeda. Sulgemise otsuse peale võib kaevata administratiivkohtu korras.

IV. Õppejõud.

§ 37. Igal eraõppeasutusel peab olema juhataja ja tarvilik arv õppejõude. Juhatajaks ja ta abiks võib olla riigikeelt oskav Eesti vabariigi kodanik, kellel õigus õpetada vastavas koolitüübis.

§ 38. Õppejõuks eraõppeasutuses võib olla isik, kellel kutsetunnistus õigusega õpetada vastavas koolitüübis. Kui ei leidu vastava kutsega õppejõude, võib õpetajaid registreeriv asutus registreerida õppejõudude kohustetäitjaks ka teisi isikuid vastavalt avalikkude koolide kohta käivate ajutiste määruste nõuetele.

§ 39. Eraõppeasutuse juhataja, ta abi ning õppejõud registreerib ametisse asutus, kes registreerib selle õppeasutuse. Juhataja registreerimiseks esineb ettepanekuga õppeasutuse ülalpidaja, õppejõudude kohta õppeasutuse juhataja, võimaluse korral ühes pedagoogikanõukogu arvamiseega. Õppejõud kutsutakse ametisse õppeasutuse ülalpidaja, kui see asutuse eripõhikirjas ei ole teisiti ette nähtud.

§ 40. Kestva iseloomuga õppeasutustes registreeritakse ametisse alalised õppejõud kas tähtajata või õppeasutuse ülalpidaja ettepanekul tähtajaliselt. Käesoleva seaduse § 38. nimetatud õppejõudude kohustetäitjad registreeritakse ametisse kooliaasta lõpuni. Ajutistes õppeasutustes registreeritakse õppejõud ametisse õppeülesande täitmise lõpuni.

§ 41. Õppejõudude lahtiregistreerimine sünnib samade asutuste poolt, kui nende ametisse registreerimine. Haridusministeerium võib õppejõu ametist tagandada pedagoogilistel põhjustel.

§ 42. Eraõppeasutuste õppejõud ning ametnikud saavad riigilt pensioni ja ühekordset toetusraha pensioni seaduses ettenähtud korras.

§ 43. Õppeasutuse juhataja vastutab kasvatus- ning õppetöö korralikkuse eest koolis. Tema vastutusel sünnib ka kirjavahetus õppeasutuse nimel ning aruandmine õppetööst.

V. Eraõppeasutuste õigused.

§ 44. Eraõppeasutustel võib olla pitsat registreeriva asutuse poolt kinnitatud kujul.

§ 45. Eraõppeasutuse õpilastel ja õpetajatel on riigi raudteedel ja laevadel ühesugused soodustused avalikkude koolide õpilaste ja õpetajatega.

§ 46. Eraõppeasutuste tarvidusteks haridusministeeriumi loal sissetoodavad raamatud, õppeabinõud ja nende osad on vabad tollimaksust.

VI. Seaduse elluviimine.

§ 47. Käesolev seadus hakkab maksma 1. jaanuarist 1928. a. Sest ajast kaotab maksuvuse 1. juuli 1914. a. erakoolide seadus.

§ 48. Enne käesoleva seaduse maksmahakkamist registreeritud eraõppeasutused ei kuulu uuele registreerimisele, kuna registreerimata avatud eraõppeasutused tulevad nende ülalpidajate poolt käesoleva seaduse § 11. korras esitada registreerimiseks kahe kuu jooksul, arvates käesoleva seaduse maksmahakkamisest; vastasel korral peavad need õppeasutused lõpetama oma tegevuse.

Algkirjale alla kirjutanud

Riigikogu esimees K. Einbund.

Abisekretär J. Piiskar.

II.

Siseministri poolt perekonnaseisu seaduse kohta antud juhtnõuete § 60 ja selle märkuse täiendus.

Alus: Perekonnaseisu seaduse § 63, „Riigi Teataja“ nr. 191/192 — 1925 a., sead. nr. 110.

Siseministri poolt 20. mail 1926 a. perekonnaseisu seaduse kohta antud juhtnõuete („Riigi Teataja“ nr. nr. 48 ja 81 — 1926 a. ning nr. 10 — 1927 a.) § 60 ja selle märkuse panen maksma järgmises redaktsioonis:

§ 60. Perekonnakirju peetakse vastavates omavalitsustes:

a) 1. juulist 1926 a. — iga vastsündinud Eesti kodaniku kohta, kelle sünni perekonnaseisu ametniku või välisriigis meie diplomaatliku esitaja või ametkonsuli juures või välisriigi perekonnaseisu registreerimise asutuses registreeritud, samuti välismaalastest Eesti kodanikkude kohta, kes tähendatud tähtajast arvates Eesti Vabariigi kodakondsusse vastu võetud;

b) 1. detsembrist 1927 a. — ka Eesti kodanikkude kohta, kelle abielu või kelle laste sünni on registreeritud peale seda tähtaega.

Märkus. Perekonnakirjade sisseseadmine kõigi Eesti kodanikkude kohta (prs. s. § § 1 ja 6) sünnib siseministri erikorralduse põhjal, kuid vastavate omavalitsuste perekonnaseisu ametnikud on kohustatud, peale käesolevas § ette nähtud juhtumiste, ka üksikute kodanikkude poolt avaldatud soovi korral omavalitsustes peetavates perekonnaregistrites soovivaldajate jaoks erilehekülgi avama.

24. oktoobril 1927 a.

Siseminister J. Hünerson.

Ministeeriumi peasekretär E. Maddison.